

**BENCSEK PÉTER****A kommunista Csehszlovákia megítélései Csehországban 1989 után**

A bársonyos forradalom éles cezúrát vont a csehszlovák államszocializmus és a demokratikus rendszer között. A „kommunizmus” örökségével való szembenézés az első pillanatban megkezdődött, sőt bizonyos értelemben már 1989 előtt elindult. Václav Havel révén ez a szembenézés morális, sőt filozófiai élt is kapott, a blokk legtöbb országánál mindenképpen többet. A kommunizmus megítélése politikai vitákat elsősorban a korai kilencvenes években keltett (lusztráció, privatizáció stb.), a későbbi emlékezetpolitika viszont politikamentesebbé vált, mint Magyarországon. Ennek az is oka lehet, hogy a kormányképes cseh baloldalt nem terhelte az utódpártiság vádja. Sajátos vonás, hogy az 1948 előtti korszakot a cseh emlékezetpolitika nem tekinti a kommunista rendszer részének. A történészi értékelések ugyanakkor már árnyaltabban kezelik az 1945–1948 közötti korszakot is. A politikai és részben a történészi emlékezet jelentős mértékben az áldozatok történeteinek feltárására koncentrál, legyenek azok politikai perek elítéltei, politikai okokból öngyilkosságot elkövetők vagy éppen a vasfüggöny áldozatai. A magyarhoz képest további sajátosság az antikommunista ellenállás (úgynevezett „harmadik ellenállás”) kutatásának kiemelt jelentősége. A kommunizmus iránti társadalmi nosztalgia Csehországban is létezik, bár ez – Lengyelországot leszámítva – az egész blokkon belül a legkisebb arányban jellemzi a lakosságot.